

RESURSELE ENERGETICE ȘI ESENȚA LOR ÎN VIAȚA SOCIAL-ECONOMICĂ A COMUNITĂȚII

Frăsîneanu Pantelemon, drd
Universitatea Tehnică a Moldovei

Orice întreprindere, pentru a putea oferi diverse bunuri (produse și servicii) consumatorilor, trebuie să dispună:

- ◆ *de anumite tipuri de resurse economice* – în funcție de specializarea întreprinderii și
- ◆ *de o anumită cantitate de resurse economice* – în funcție de cantitatea de bunuri, ce este prevăzută să fie oferită pieții și avantajul economic așteptat.

Din totalul tipurilor de resurse economice, de care trebuie să dispună agentul economic/agenții economici, un rol de seamă de o dependență majoră, în desfășurarea activităților economice îl joacă resursele economice energetice. Deci, în cadrul acestor resurse sunt înscrise și resursele energetice, ce sunt primite ca totalitate a purtătorilor de energie utilizați în diverse activități specifice [1].

Însă, este de menționat că resursele energetice (REE) țin de resursele materiale, ce revin în cadrul activității ca resurse primare și derivate:

➤ **resursele energetice primare** – sunt elemente sau bunuri materiale ale naturii –

- ✓ *minereurile* [4] de natură energetică:
 - *petrolul* – combustibil mineral de origine organică și de consistență lichidă până la păstoasă [4];
 - *gazul natural* – gaze combustibile care se emană din pământ, formate în natură [4];
- ✓ *lemnul* – țesut conducător al unor plante superioare, alcătuit din trahee, parenchim, fibre cu lignină, folosit ca combustibil [4];
- ✓ *apa* – lichid incolor, resursă naturală ce este o combinație de oxigen și hidrogen [4];

- ✓ *cărbunele* – rocă combustibilă amorfă și folosită drept combustibil etc. [4], iar
- **resursele energetice derivate** – sunt elemente sau bunuri materiale de natură energetică, obținute în urma prelucrării/transformării speciale a resurselor energetice primare –
 - ✓ *benzina* – amestec lichid de hidrocarburi obținut prin distilarea primară a țițeiului [4];
 - ✓ *gazul lichefiat* – gaz natural transformat în lichid, combustibil [4];
 - ✓ *cocsul* – produs solid, combustibil prin încălzirea la temperaturi înalte a cărbunilor, a reziduurilor de țiței (de petrol) sau a gudroanelor [4];
 - ✓ *păcura* – deșeu vâcos, combustibil de culoare brună-închisă, rămas după distilarea primară a petrolului [4];
 - ✓ *motorina* – combustibil lichid vâcos, produs obținut prin distilarea petrolului, a gudroanelor cărbunilor de pământ sau a unor produse sintetice [4];
 - ✓ *energia electrică* – resursa dată este rezultat al utilizării altor REE ce nu pot fi evidențiate aparte, de aceea ea se evidențiază aparte;
 - ✓ *energie termică* – resursa dată este rezultat al utilizării altor REE ce pot fi evidențiate aparte, de aceea ea nu se evidențiază aparte; etc.

Pentru a înțelege participarea și formele de manifestare a resurselor energetice în viața reală a oamenilor, propunem structura resurselor energetice a Republicii Moldova pentru anii 1998...2006-2010.

Tabelul 1. Structura principalelor resurse energetice a Republicii Moldova pentru anii 1998...2010.

Denumirea resurselor energetice	Ponderea resurselor energetice în dinamică, %					
	1998	2006	2007	2008	2008	2010
1. Cărbune	7,9	6,7	6,6	8,3	7,1	6,8
2. Motorină	8,7	15,1	16,6	17,3	17,4	19,5
3. Păcură	7,9	1,1	0,9	1,1	2,6	1,9
4. Benzină auto	7,6	9,7	10,2	10,5	11,2	9,8
5. Petrol lampant	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Gaza naturale	48,0	47,7	45,3	41,7	40,0	40,5
7. Gaze lichefiate	1,1	2,6	2,7	2,9	3,2	3,3
8. Lemne de foc	2,0	2,9	2,7	2,9	2,9	2,6
9. Energia electrică	14,4	10,5	10,8	10,9	11,1	11,1
10. alte resurse energetice	1,7	3,7	4,2	4,4	4,5	4,5

Sursa: Prelucrat de autor în baza informației Biroului Național de Statistică al RM [2].

Este de admis, că orice resurse atrase în activitatea economică

- fie materiale (primare, derivate),
- fie umane (primare, derivate),

devin pe măsura utilizării, *cheltuieli economice pentru agentul economic*, unde aceste resurse se casează odată cu comercializarea/realizarea producției (fie produse, fie servicii).

⇒ De aceea, cunoscând esența cheltuielilor prin prisma raționalității, aceste cheltuieli, inclusiv și cele energetice trebuie să fie în utilizare redusă, dar utilă (*nu în detrimentul calității bunurilor*), deoarece **minimul** lor, contribuie la **maximizarea** avantajului așteptat de agentul economic. În același sens, am vrea să admitem că aceeași interpretare se referă și la consumatorii casnici, numai ca aici avantajul nu se redă prin profit, dar prin economii ale indivizilor.

⇒ În același timp este de menționat că, în mare măsură se urmărește nu cantitatea fizică a resurselor energetice consumate, după cum valoarea lor totală, valoarea consumului total.

⇒ Și, prețul de realizare nu are valoare până când nu se urmărește că se diminuează valoarea avantajului așteptat, nu este pus în pericol interesul economic individual.

Dar, să luăm în calcul, că resursele energetice utilizate în cadrul diverselor întreprinderi și activități economice curente ale lor sub formă de cheltuieli energetice, sunt și ele bunurile, rezultatele cantitative ale unor întreprinderi, și anume a întreprinderilor sectorului energetic, care tot activează pe principiul eficienței economice, raționalității [1, cap. III, art. 6, al.1]. Adică, dacă consumatorii de resurse energetice diminuează consumul acestor resurse, atunci acest fapt se reflectă negativ asupra calității desfășurării activităților întreprinderilor energetice, deoarece se diminuează cantitatea resurselor energetice prestate de către întreprinderile energetice. Dar după cum cunoaștem, reducerea volumului de producere și comercializare a producției conduce la creșterea cheltuielilor fixe și la reducerea profitului întreprinderilor date.

O altă viziune este că, resursele energetice sunt limitate, resursele energetice primare sunt epuizabile/neregenerabile, sunt nerecuperabile pentru unele, și de aceea o utilizare rațională a acestor resurse importante de care depinde evoluția civilizată a lumii, o impune progresul tehnic, ce are sarcină minimizarea consumului de resurse energetice, prin punerea pe piață spre utilizare a:

- *diverselor tehnici, adică a unor bunuri materiale capitale directe și indirecte și respectiv,*

- *diferitelor tehnologii, ce țin de fabricarea produselor și de prestarea serviciilor, **mai economice**, în funcție de consumul de resurse, inclusiv energetice, în procesul fabricării produselor și prestării de servicii, dar și desigur mai moderne, mai performante, mai eficiente, cu design înalt.*

Pentru a înțelege aceste afirmații propunem în continuare exemplificarea situațiilor analizate și descrise, în funcție de consumator și producător.

În primul rând – *interesul consumatorului* (vezi tabelul 2).

Analizând tabelul 2 observăm că, consumatorul este divizat în două grupe:

- ♦ *consumator noncasnic* – agentul economic, ce utilizează resurse energetice în cadrul întreprinderii în scopul desfășurării activității sale;
- ♦ *consumator casnic* – persoane sociale, ce utilizează resurse energetice în gospodăriile sale individuale în scopul aranjării sale.

După cum se vede, de asemenea s-au propus câteva variante, prin care urmărim comportamentul și reacția consumatorului la modificarea prețului de realizare la REE prestate de întreprinderile respective.

⇒ *Varianta I – prețul de realizare a REE (p_i) - energiei electrice nu este modificat* → $p_{i0} = p_{i1}$
 ⇒ $1,67=1,67$ – consumatorul este liniștit, deoarece nimic nu a influențat la rezultatul lui final – necesarul de resurse energetice, și anume, energie electrică, nu s-a modificat:

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 2004 lei.

Dar, în pofida acestui fapt și-ar dori să existe o alternativă, ce ar diminua această valoare a necesarului de REE, deoarece i-ar mări avantajul economic:

- ♦ *fie prin reducerea normelor de consum la producerea/prestarea unei unități de producție „i”;*
- ♦ *fie prin diminuarea cheltuielilor de întreținere, desigur și în funcție de REE.*

⇒ *Varianta II – prețul de realizare a crescut* → $p_{i0} < p_{i1}$ – consumatorul este pus în situație critică, deoarece i s-a redus rezultatul final – necesarul de resurse s-a majorat cu 192 lei:

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 2196 lei.

Consumatorul merge la creșterea necesarului de resurse energetice, însă numai dacă dorește și anume prin dezvoltarea unei noi activități specifice:

- ♦ *fie introducerea unui nou tip de produs/serviciu – pentru agentul economic;*
- ♦ *fie procurarea unei noi tehnici în gospodăria casnică sau creșterea numărului de persoane în gospodăria dată.*

Tabelul 2. Necesarul fizic și valoric de resurse energetice al consumatorului „X” și evoluția lui pe măsura modificării prețului de realizare la resursele energetice (date convenționale)

Denumirea resurselor energetice	Necesarul de resurse energetice														
	fizic						valoric								
	norma de consum			cantitatea fizică totală			prețul unitar, lei/kw			valoarea necesarului, lei					
	plan	real	abaterea, ±	plan	real	sporul, ±	plan	real	abaterea, ±	pe unitate de producție „i”			pe cantitatea fizică totală		
1	2	3 = 2-1	4	5	6 = 5-4	7	8	9 = 8-7	plan	real	abaterea, ±	plan	real	abaterea, ±	
0															
I. Agentul economic „X” (Q_i cantitatea producției „i” = 100 unități de producție „i”)															
<i>I. Energia electrică, KW:</i>															
Varianta I.	12	12	0	1200	1200	0	1,67	1,67	0,00	20,04	20,04	0,00	2004	2004	0
Varianta II.	12	12	0	1200	1200	0	1,67	1,83	+0,16	20,04	21,96	+1,92	2004	2196	+192
Varianta III.	12	10	-2	1200	1000	-200	1,67	1,83	+0,16	20,04	18,30	-1,74	2004	1830	-174
Varianta IV.	12	10	-2	1200	1000	-200	1,67	1,67	0,00	20,04	16,70	-3,34	2004	1670	-334
Varianta V.	12	10	-2	1200	1000	-200	1,67	1,56	-0,11	20,04	15,60	-4,44	2004	1560	-444
II. Consumatorul casnic „X”															
<i>I. Energia electrică, KW:</i>	nu se urmărește									nu se urmărește					
Varianta I.				95	95	0	1,48	1,48	0,00				140,6	140,6	0
Varianta II.				95	95	0	1,48	1,63	+0,15				140,6	154,8	14,25
Varianta III.				95	86	-9	1,48	1,63	+0,15				140,6	140,1	-0,42
Varianta IV.				95	86	-9	1,48	1,48	0,00				140,6	127,2	-13,32
Varianta V.				95	86	-9	1,48	1,39	-0,09				140,6	119,5	-21,06

Sursa: Prelucrat de autor.

⇒ *Varianta III – prețul de realizare a crescut*
 → $p_{i0} < p_{i1}$ – consumatorul a fost pus în situație critică, deoarece s-a redus rezultatul său final, însă el caută rezerva – să reducă norma de consum la fabricarea/prestarea unei unități de producție sau întreținere – necesarul de resurse energetice s-a diminuat cu 174 lei, deoarece norma de consum a fost diminuată cu 2 kW (de la 12 la 10 kW) la unitatea de producție:

s-a așteptat - 2004 lei, s-a atins - 1830 lei.

⇒ *Varianta IV – prețul de realizare a REE nu este modificat* → $p_{i0} = p_{i1}$ – consumatorul este liniștit, deoarece nimic nu a influențat la rezultatul lui final, însă el a găsit soluție de amplificare a rezultatului calitativ final – necesarul de resurse energetice s-a redus cu 334 lei, în funcție de reducerea normei de consum la producerea producției „i” cu 2 kW (de la 12 la 10 kW) indiferent de modificarea prețului de realizare a REE:

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 1670 lei.

Deci, în pofida faptului că era în avantajul așteptat, consumatorul caută totuși în permanent noi căi de reducere a cheltuielilor întreprinderii, fără să-l intereseze că diminuând consumul la anumite resurse, respectiv cu 334 lei \Leftrightarrow 200 kW, în același timp la agentul ce-i prestează aceste resurse economice și în aceeași măsură i se diminuează volumul lui de producție și comercializare.

⇒ *Varianta V – prețul de realizare a scăzut* → $p_{i0} > p_{i1}$ – consumatorul este liniștit, deoarece i se va majora rezultatul final – necesarul de resurse energetice s-a redus cu 444 lei:

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 1560 lei.

Însă consumatorul nu merge la majorarea volumului de producție, rămânând tot la același volum de producție $Q_0 = Q_1 = 100$ u.p. și nu merge la majorarea normei de consum (n_c), deoarece nu este util, tehnologia practică curent nu prevede un consum unitar mai mare de materialul „j”, ea consumă doar 10 kW $\Rightarrow n_{c1}$, dar nu 12 kW $\Rightarrow n_{c0}$. Deci, în cazul dat numai unul este în câștig, și anume consumatorul.

Și, dacă analizăm consumatorul casnic, comportamentul lui în baza datelor expuse în partea a doua a tabelului 2, observăm că la el este aceeași situație – cum este pus în pericol interesul economic individual, el reacționează imediat pentru a-și regla bugetul familiei. Și după cum vedem, dacă i s-ar fi oferit resursele cu un preț mai mic, el de-acum a deprins noua utilizare a resurselor, mai cu seamă că contribuie la majorarea economiilor casei, familiei, individului.

În al doilea rând – interesul producătorului / prestatorului de resurse energetice (vezi tabelul 3).

Tabelul 3. Volumul fizic și valoric al producției producătorului de resurse energetice „X” și evoluția lui în funcție de modificarea prețului de realizare (date convenționale)

Denumirea resurselor energetice	Volumul producției prestate								
	în expresie naturală			în expresie valorică					
	cantitatea fizică de producție, KW			prețul unitar de realizare a producției, lei			valoarea producției, lei		
	plan	real	abaterea, ±	plan	real	abaterea, ±	plan	real	abaterea, ±
0	1	2	3 = 2 - 1	4	5	6 = 5 - 4	7	8	9 = 8 - 7
I. Agentul economic „X”									
I. <i>Energia electrică, KW:</i>									
Varianta I.	1200	1200	0	1,67	1,67	0	2004	2004	0
Varianta II.	1200	1000	-200	1,67	1,67	0	2004	1670	-334
Varianta III.	1200	1000	-200	1,67	1,83	0,16	2004	1830	-174
Varianta IV.	1200	1000	-200	1,67	1,56	-0,11	2004	1560	-444
II. Consumatorul casnic „X”									
I. <i>Energia electrică, KW:</i>									
Varianta I.	95	95	0	1,48	1,48	0	140,6	140,6	0
Varianta II.	95	86	-9	1,48	1,48	0	140,6	127,2	-13,3
Varianta III.	95	86	-9	1,48	1,63	0,15	140,6	140,1	-0,42
Varianta IV.	95	86	-9	1,48	1,39	-0,09	140,6	119,54	-21,06

Sursa: Prelucrat de autor.

Analizând tabelul 3 observăm că, producătorul a divizat în două grupe distribuția producției sale, în funcție de destinatar:

◆ *consumator noncasnic* – agentul economic, ce achiziționează resurse energetice pentru întreprinderea sa în scopul desfășurării activității sale curente;

◆ *consumator casnic* – persoane sociale, ce în bază de contract vor primi resurse energetice în gospodăriile sale individuale în scopul întreținerii. După cum se vede, la fel, s-au propus câteva variante, prin care urmărim comportamentul și reacția producătorului la modificarea prețului de realizare la REE prestate de ea întreprinderilor consumatoare de resursele date.

⇒ *Varianta I* – prețul de realizare a REE a energiei electrice nu este modificat → $p_{10} = p_{11} \Rightarrow 1,67 = 1,67$ – producătorul este liniștit, deoarece nimic nu a influențat la rezultatul lui final – cantitatea și valoarea producției /resurselor energetice prestate nu s-a modificat:

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 2004 lei

s-a așteptat – 1200 KW, s-a atins – 1200 KW.

⇒ *Varianta II* – prețul de realizare a REE nu este modificat → $p_{10} = p_{11} \Rightarrow 1,67 = 1,67$ – însă producătorul este pus în situație critică, deoarece i s-a redus rezultatul final – cantitatea de resurse energetice s-a redus cu 334 lei \Leftrightarrow 200 KW:

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 1670 lei

s-a așteptat – 1200 KW, s-a atins – 1000 KW.

⇒ *Varianta III* – prețul de realizare a crescut → $p_{10} < p_{11} \Rightarrow 1,67 = 1,83$ – producătorul a fost pus în situație critică, deoarece s-a redus rezultatul său final s-a redus cantitatea de producție cerută, însă el caută rezerva

– să majoreze prețul de realizare la producția prestată – cantitatea de resurse energetice s-a majorat cu 174 lei, deoarece prețul de realizare a fost majorat cu 0,16 lei/kW (de la 1,67 la 1,83 lei):

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 1830 lei

s-a așteptat – 1200 KW, s-a atins – 1000 KW.

Însă producătorul nu-și asigură așteptările în măsura integrală, deoarece el nu a putut majora prețul în măsura necesară asigurării așteptărilor → $p_{10} < p_{11} < p_{1c} \Rightarrow$

$1,67 < 1,83 < 2,00$ lei/kW (2004 lei / 1000 KW),

fiindcă acest indicator este urmărit și reglementat, dar și este cunoscută reacția consumatorilor la această creștere esențială (2,00 lei/kW), de aceea el este în pierdere a rezultatului final calitativ prin reducerea rezultatului cantitativ cu 160 lei (174 – 334 lei).

⇒ *Varianta IV* – prețul de realizare a REE a scăzut → $p_{10} < p_{11} \Rightarrow 1,67 = 1,56$ – producătorul este liniștit, deoarece nimic nu va influența la rezultatul lui final, deoarece consideră că diminuând prețul de realizare va crește cantitatea cerută – el a găsit soluția de corectare a rezultatului calitativ final – necesarul de resurse energetice s-a redus cu 444 lei, în funcție de reducerea prețului de realizare la livrarea producției „i” cu 0,09 lei (de la 1,67 la 1,56 lei):

s-a așteptat – 2004 lei, s-a atins – 1560 lei

s-a așteptat – 1200 KW, s-a atins – 1000 KW.

Din cele expuse, observăm că, REE și-au impus esența sa în viața oamenilor, divizându-i:

◆ *în cei ce le consumă și*

◆ *în cei ce le oferă.*

Astfel ele dictează și impun un anumit comportament, în funcție de momentele expuse mai sus, atât pentru unii, cât și pentru alții.

Am urmărit că atât consumatorii, cât și producătorii au al său comportament și reacție defensivă/de apărare, ce ține de interesul economic individual pus la calcul de ei.

Dar de o importanță esențială și pentru o lămurire suplimentară este una din reacțiile și decizia ce ar putea primi-o unui agenți economici când li se diminuează volumele de activitate, și respectiv rezultatul final calitativ, în funcție de reducerea cantității fizice de producție.

În așa fel, am vrea să menționăm, că mulți agenți economici consideră, că dacă vor micșora prețurile/tarifele la REE, atunci se va majora volumul de realizare a producției sale/a acestor resurse, inclusiv a gazelor naturale ((vezi tabelul 2, varianta V și tabelul 3, varianta IV). Considerăm, incorectă această afirmare în cea mai mare măsură. Ce ține de acest tip de resurse economice, adică REE, ele nu pot fi consumate mai mult sau mai puțin. De exemplu:

⇒ *Dacă vom reduce prețurile la energia electrică (EE), atunci ce reiese că consumatorii:*

➤ vor ține iluminarea suprafețelor, încăperilor, de aceea că au rezerve în funcție de preț. Că după cum am menționat mai sus prețul nu are valoare aparte, el are valoare când se vorbește despre consumul total. Consumatorul știe că în bugetul lui de cheltuieli, valoarea EE nu trebuie să fie mai mult de „X” valoare sau

➤ după ce au uscat părul fie pentru coafură, fie după baie, vor ține uscătorul în lucru în funcție de rezervă, desigur că nu, deoarece s-a atins scopul și s-a finisat operațiunea tehnologică.

⇒ *Dacă vom reduce prețurile la gazul natural (GN), atunci ce reiese că consumatorii:*

➤ vor folosi cazangeriile în continuu sau

➤ în condițiile casnice se va prepara mai multă hrană. Desigur că nu, deoarece cazangeria lucrează numai pentru timpul necesar, iar hrana se prepară numai pentru consumul util.

⇒ *Dacă vom reduce prețurile la benzină auto (BA), atunci ce reiese că consumatorii:*

➤ vor circula cu mijloacele de transport mai mult, aceste mijloace sunt și vor fi utilizate numai după cererea obiectului transportării, ce reiese că la magazinul „X” mijlocul de transport „Y” va veni de 2 ori ca să transporte aceiași cantitate de producție „i”, ce putea fi transportată la un singur parcurs, nu, dar acest lucru putea fi real dacă firma „X” a dat comandă suplimentar de o nouă cantitate de producție „i”.

Sau

➤ dacă ruta „X” face „n” ture, atunci ce reiese că numărul turelor va fi „n+1”. Desigur că nu, deoarece încărcarea lor nu depinde de acest

fenomen, dar de cererea clienților față de această rută și de timpul necesar și posibil pentru transportarea acestor pasageri.

Astfel am vrea să admitem și să constatăm, ce ține de prețul de realizare, pentru ce să-l reducem, dacă piața îl acceptă, l-a primit, a fost de acord cu decizia noastră (vezi tabelul 2, varianta I și III). Ei au primit prețul de 1,67 lei, l-au acceptat apoi pe cel de 1,83. Dar pe cel de 2,0 lei noi însăși nu l-am stabilit că am considerat exagerare la momentul dat. Mai cu seamă că, dacă prețul de realizare nu este acceptat de consumatori, atunci trebuie de căutat rezerve, pentru modificarea lui, dar desigur până la mărimea optimă.

În funcție de aceasta și de cele expuse anterior, privind necesitatea unui consum rațional de REE, am vrea să reamintim că REE sunt limitate și impunerea consumării/cumpărării lor în plus în manieră comparabilă este un nonsens, deoarece pe de o parte se cere de consumat mai puțin, dar desigur într-o manieră utilă, dar din altă parte se cere de majorat cantitățile de REE printr-un consum mai mare.

La acest moment am vrea să admitem, că numai prin dezvoltarea noilor activități, prin dezvoltarea și procurarea noilor bunuri, ce activează sau se întrețin pe baza REE:

– *noilor tehnici eterogene* de care nu dispunea consumatorul, dar erau direct necesare pentru activitatea viitoare a lui (de exemplu: climatizator; laptop etc.) sau

– *noilor tehnici omogene* de care dispunea consumatorul, dar este nevoie de un număr mai mare, de un număr suplimentar de ele (de exemplu: un al doilea frigider; un al patrulea autoturism; un al doilea televizor, un al „n+1” troleibuz etc.), va fi nevoie de o cantitate mai mare de REE și respectiv va crește volumul lor de activitate, a întreprinderilor prestatoare de REE.

Deci, după cum am urmărit, a fost analizat comportamentul producătorului/prestatorului de REE la modificarea prețului prin reducerea mărimii lui, și după cum se vede, și la un tip de consumator și la altul (casnic și noncasnic), nu s-a înregistrat creștere a cantității de REE cerute, deoarece că precum s-a redus prețul (vezi tabelul 2, varianta V și tabelul 3, varianta IV).

Momentul este, că decizia primită nu a fost îndreptățită, că după cum am observat întreprinderea prestatoare și-a amplificat valoarea pierderii, în schimb de câștig → cu 444 lei → nu numai prin reducerea cantității furnizate → cu 334 lei (vezi tabelul 3, varianta III), dar de acum și în baza reducerii prețului → cu 110 lei = 444 – 334 (vezi tabelul 3, varianta IV).

Considerăm, că ce ține de REE, cea mai optimă variantă, de a nu avea reacții adverse când se majorează prețul la ele, este de a informa consumatorii prin MASS-MEDIA

- despre importanța REE în viața oamenilor;
- despre ciclul de viață al REE primare pe terră;
- despre esența creării REE derivate și legătura lor cu cele primare;
- de dependența față de aceste resurse, indiferent de ponderea ce-o țin în produsul final al consumatorilor – cât de dependenți n-am fi noi față de aceste resurse, ele totuși tot materiale auxiliare, dar nu de bază, vor rămâne.
- despre necesitatea în unele cazuri a majorării prețului sau despre creșterea de preț luată în decizie de acești prestatori.

Dar, nu folosirea de MASS-MEDIA ca senzații, creșterea prețurilor la aceste resurse, mai cu seamă că o parte esențială pe piața noastră este importată, și că „cineva” prin acest lucru se va îmbogăți. *După cum cunoaștem, orice agent economic urmărește profit, orice consumator casnic urmărește economii, așa că și întreprinderile date, din exercitarea activităților economice date, așteaptă în final recompensă pentru eforturile suportate.* Dați să vedem, sunt consumatorii informați că la întreprinderea producătoare de produse din carne „X” a crescut prețurile la materialul auxiliar „j” – piperul negru măcinat sau chiar la materia primă „j” – carnea; sau la întreprinderea producătoare de mobilă „X” cât este prețul la scândură sau la lemnul folosit la producerea diverselor articole mobiliere etc., desigur că nu, consumatorii primesc prețurile finale la producția gata. Nu considerăm corect anunțarea ca senzații a modificării prețului de achiziție a diverselor materiale sau a diverselor momente, ce țin de activitatea anumitor întreprinderi, deoarece acest lucru ține de descoperirea secretelor ale firmelor, de pierderea confidențialității.

Mai cu seamă, că în tabelul 3 am urmărit, că chiar și majorând întreprinderea prestatoare de REE prețul, ea nu și-a atins rezultatul cantitativ prevăzut → cu 174 lei. Deoarece prețurile la REE sunt reglementate de organul împuternicit în acest domeniu, energetic, și anume de ANRE - Agenția Națională de Reglementare în Energetică, și în calculul ei în primul rând urmăresc protecția consumatorului. Pe când agenții economici consumatori de REE folosesc creșterea prețurilor ca motiv de majorare a prețurilor de realizare la producția lor ce-o pun pe piață. În același timp, dacă și doresc întreprinderile prestatoare de diverse bunuri pentru piață să majoreze prețul, el este

respins de piață, dacă nu este la nivelul optim, în măsura ce ei consideră optim.

Este de menționat, că numai prin funcționarea și menținerea stabilă a situației economico-financiare și derularea eficientă a activităților întreprinderilor prestatoare de REE, adică reîntoarcerea cheltuielilor, în funcție de investițiile enorme suportate, se va putea vorbi despre un *Sector Energetic* adecvat. Care are ca sarcină primordială asigurarea neîntreruptă a consumatorilor cu REE, urmărirea unei securități în alimentarea cu ele. Deoarece, în lumea contemporană, în viața socială și economică nimic, nici o activitate nu se poate exercita fără ca să se utilizeze cel puțin unele din totalul de REE frecvente pe terră.

Și de aceea, majorarea prețurilor la REE, după cum am urmărit în tabelul 3, varianta III, a fost o măsură necesară aplicată de întreprinderile prestatoare de REE pentru a-și restabili situația economico-financiară, pentru a se readuce activitatea economică la rezultatele cantitative valorice, ce le vor permite acoperirea cheltuielilor suportate de acestea pentru a asigura consumatorii în maniera contractată cu REE. Și după cum vedem, despre obținerea unui profit nici nu se urmărește [3], ei așteaptă „măcar” recuperarea cheltuielilor curente, ce le vor permite începerea fie a procesului de reproducere, fie a procesului de relivrare a producției prestate consumatorilor spre utilizare și satisfacere a diverselor necesități utile, la care ei optează de la utilizarea acestor RESURSE.

Deci, în final am vrea să admitem că, REE s-au impus ca obiect de discuție în viața oricărei comunități, în viața cotidiană a oamenilor. Față de ele, atât viața socială, evoluția ei, cât viața economică sunt dependente, necătând că nu formează la utilizare conținutul de bază a viitoarelor activități/acțiuni, ele pur și simplu sunt una din condiții ce stau la baza fabricării/prestării diverselor produse și servicii sau la baza întreținerii diverselor bunuri și creării confortului pentru oameni.

Bibliografie

1. *Legea cu privire la energetică nr.1525-XIII din 19.02.98. MO al RM nr.50-51/366 / 04.06.1998.*
2. *Anuarul Statistic al RM 2002-2011.*
3. *Frăsineanu P. Energetica Republicii Moldova – forme de manifestare și abordări în economia națională. În: Meridian Ingineresc. 2011, nr. 3.*
4. <http://dexonline.ro/definitie>

Recomandat spre publicare: 29.05.2012.